

1.1 Hakijan nimi Heinijärven Suojelu ry	1.2 Y-tunnus/ yhdistyksen rekisteröintinumero 195.823
1.3 Hankkeen nimi Saloistenjärven erämaauimarannan kunnostushanke	1.4 Hankkeen numero

1. HAKIJA

Selvitys toiminnasta, organisaatiosta, ammattitaidosta, kokemuksesta ja taloudellisesta tilanteesta sekä hankkeen toteuttamiseen käytettävistä resursseista

Heinijärven Suojelu ry on vuonna 2006 perustettu Pohjois-Tammelassa toimiva suojeluyhdistys, jonka tarkoituksena on edistää Heinijärven alueen vesistön ja sen ympäristön vesiensuojelua. Jouko Elomaa on Heinijärven suojeluyhdistyksen nykyinen puheenjohtaja. Yhdistys on monella tapaa aktiivinen. Se mm. osallistuu hankkeisiin, jakaa tietoa vesien suojelusta, tekee yhteistyötä muiden alueen vesiensuojeluyhdistysten kanssa, järjestää tapahtumia ja osallistuu erilaisiin tapahtumiin.

Heinijärven Suojelu ry:lle on karttunut kokemusta useista aikaisemmista hankkeista. Yhdistys oli aktiivisesti ja vastuullisesti mukana *Luoteis-Tammelan vesistöjen kunnostus ja vedenkorkeuden noston suunnittelu – hankeessa 2009-2012* sekä *Pohjois-Tammelan vesistöjen vesitalouden hallinta ja virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen –hankeessa 2012-2014*. Nämä hankkeet paransivat vesistöjen tilaa ja lisäsivät samalla Heinijärven Suojelu ry tietoa ja taitoa hankkeissa. Hankkeet olivat menestyksekkäitä ja niille asetettuihin tavoitteisiin päästiin.

2. HANKKEEN TARVE JA TAUSTA

Mihin ongelmaan tai tarpeeseen hankkeella haetaan ratkaisua?

Hankkeella on yksi hakija, mutta yhteistyöhankkeeseen osallistuu yhteensä kolme Tammelan seudun vesiensuojeluyhdistystä: Heinijärven, Jänijärven ja Peräjoen suojeluyhdistykset. Tammelan seudun vesiensuojeluyhdistysten yhteistyöhankkeissa on tarkoitus kunnostaa Saloistenjärven erämaauimaranta sekä selvittää aiempien vesistöhankeiden vaikutuksia seudun järvien veden laatuun. Hankkeen investointi- ja kehittämisosioille tehdään hankesuunnitelmat erikseen. Tämä hankesuunnitelma koskee hankkeen investointiosiota, eli Pohjois-Tammelassa sijaitsevan Saloistenjärven erämaauimarantaa.

Saloistenjärven pohjoispäässä sijaitseva erämaauimaranta oli aktiivisessa käytössä 60–70-luvulla. Ajan kuluessa ranta-alue on kuitenkin rämettynyt käyttökevottomaksi ja uimapaikan pohjaan on kertynyt kasvillisuudesta muodostunutta lietettä. Nyt Tammelan seudun vesiensuojeluyhdistykset ovat halukkaita tekemään yhteistyötä ja palauttamaan vanhan rannan jälleen viihtyisäksi ja turvalliseksi, eli kaikin puolin uimakelpoiseksi. Saloistenjärven erämaauimarannan matala vedenkorkeus ja kovapohjainen hiekkaranta ovat ominaisuuksia, jotka tekevät siitä mainion uimapaikan erityisesti lapsiperheille. Sen lisäksi Natura 2000 -alueen rauhasta ja kauneudesta lähtisi miellelään nauttimaan myös moni muu, kuten vanhemmat ihmiset. Hankkeen tarpeellisuutta lisää myös se, että Pohjois-Tammelassa ei ole tarpeeksi kaikille avoimia uimapaikkoja.

3. HANKKEEN TAVOITTEET

Mitä tavoitteita hankkeella on? Miten tuloksia seurataan?

Hankkeen päätavoitteena on ennallistaa Saloistenjärven erämauimaranta uimakuntoon. Visiona on perheystävällinen, luonnon helmassa sijaitseva ranta, joka tarjoaa uimapaikan ja virkistysmahdollisuuden myös heille, jotka eivät omista omaa uimarantaa. Erityisesti alueen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen halutaan panostaa kohdassa 4 esitetyillä toimenpiteillä.

4. HANKKEEN TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA SEKÄ RISKIT TOTEUTUKSESSA

Konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Metsähallitus omistaa Saloistenjärven kaikki ranta-alueet retkeily- ja virkistyskäyttöön. Hankkeessa tehtävät kunnostustoimenpiteet kohdistuvat Natura 2000-verkoston kuuluvalla alueella, joten hankkeen puitteissa ei ole tarkoitus tehdä isoja toimenpiteitä, jotka saattaisivat heikentää alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Natura 2000 -alueilla lähes kaikki virkistystoiminta on sallittua, kunhan se ei aiheuta haittaa alueella esiintyville luontotyypeille ja lajeille. Saloistenjärvi-Kyynärjärvi Natura 2000 -alue on pinta-alaltaan 525 ha ja hankkeen toimet kohdistuvat hyvin pieneen osaan koko alueesta.

ELY-keskus ja Metsähallitus ovat alustavasti hyväksyneet kaikki tämän hankkeen kohteena olevalle uimarannalle ehdotetut kunnostustoimenpiteet yhteisen maastokatselmuksen jälkeen 24.4.2015. Hankkeen toimenpidesuunnitelmat esitetään uudestaan viranomaisille ja lopullinen lausunto ympäristönsuojelualueilla tehtävistä toimenpiteistä haetaan ajoissa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Pohjasedimentin puhdistus ja vesikasvillisuuden niitto

Järvi on rannasta kovaa hiekkaa, mutta vuosien varrella hiekkakerros on peittynyt lehtien ja kasvillisuuden muodostamaan massaan. Tämän massan poistamiseksi on tarkoitus vuokrata pitkäpuomikone, ja sen avulla kerätä orgaaninen aines pois hiekan päältä ja läjittää se rannan läheiseen metsään. Järvestä on tarkoitus poistaa pohjaan sedimentoitunutta massaa enintään n. 450 m³, joten se alittaa vesilain mukaisen lupatarpeen rajan. Myös pintavesi on kasvanut umpeen, joten hankealueella on tarkoitus niittää vesikasvillisuutta. Pohjasedimentin puhdistuksesta ja vesikasvillisuuden niitosta tullaan tekemään ilmoitus Hämeen ELY-keskukselle, vesialueen omistajalle Mustialan osakaskunnalle ja Metsähallitukselle. Tarkemmat suunnitelmat on esitetty karttaliitteessä 1.

Puuston poisto, tulentekopaikka ja pitkospuut

Alueella kasvaa myös vanhoja ja kenties Suomen suurimpia haapoja, joiden koskemattomuudesta tullaan pitämään huolta. Sen sijaan Metsähallitus on alustavasti antanut luvan muutamien mäntyjen ja kuusien kaatamiseen ranta-alueen raivaamista varten. Kaadettuja puita tullaan käyttämään polttopuina alueelle rakennettavalla tulentekopaikalla ja pitkospuina, noin 60m, rannalle vievän polun päällystämiseksi. Pitkospuureitin rakentamisessa otetaan huomioon esteettömyys, jotta uimapaikalle pääsee myös lastenvaunuilla sekä pyörätuoleilla ja rollaattoreilla. Tulentekopaikan rakentamista varten tarvittuja kiviä saadaan Metsähallituksen mailta.

Veneväylän perkaaminen pelastusvenettä varten

Turvallisuuden edistämiseksi hankkeessa on myös tarkoitus rakentaa pelastuslaitokselle soveltuva veneenlaskupaikka. Tämä toteutettaisiin Haarakorventielle järveä lähimpänä olevaan kohtaan. Tästä kohdasta tulisi raivata mäntyjä ja järvestä poistaa kiviä, jotta pelastustarkoitukseen soveltuva vene kyetään nopeasti laskemaan vesille. Myös nämä puut tulee käyttää joko nuotiopuina tai esimerkiksi pitkospuina. Kivien raivaukseen käytettäisiin samaa pitkäpuomikonetta.

Parkkipaikka

Uimarannasta nauttimaan tuleville ihmisille raivattava ja tasoitettava parkkipaikka sijaitsee Pikkaraisentiellä, uimarannalle vievän polun alkupäässä. Polun alkupäähän on tarkoitus asentaa puomi, joka estää ajoneuvojen pääsyn rantaan.

Kompostoiva vessa

Hankkeen aikana mietitään tarvetta ekokäymälän rakentamiseen rannan läheisyyteen. Rakennusjärjestyksen mukaan rannalle rakennettava käymälärakenne edellyttää rakennusvalvontavirastolle tehtävän ilmoituksen, jonka käsittely maksaa noin 100 €. Lisäksi ekokäymälän rakentaminen vaatii maanomistajan eli Metsähallituksen luvan. Aikaisemmissa hankkeissa käymälän hinnaksi astioineen on tullut noin 1000-1200 €. Yhitykset sitoutuvat huoltamaan ja tyhjentämään käymälän.

Toteuttamiseen osallistuvat tahot, toteutus- ja rahoitusvastuut ja tarvittavat sopimusjärjestelyt

Hankkeella on yksi hakija, Heinijärven suojeluyhdistys, mutta muut alueen yhdistykset, Jänijärven, Särkijärven ja Peräjoen vesiensuojeluyhdistykset, osallistuvat myös hankkeen toteutukseen sekä rahallisesti että talkooapuna. Kunta osallistuu hankkeeseen asiantuntijana ja avustaa rahallisesti hanketta sillä ehdolla, että kaikki yllä mainitut suojeluyhdistykset sitoutuvat yhteistyöhankkeeseen. Myös Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijat osallistuvat hankkeeseen tarjoamalla talkooapua.

Minkälaisia riskejä on ja miten niihin varaudutaan

Hankkeen toteutukseen liittyvät riskit kohdistuvat Natura-alueelle. Luonnonsuojelualueeseen kohdistuvat riskit tullaan hallitsemaan huolellisesti tehdyillä suunnitelmilla ja asianmukaisella työnvalvonnalla.

Pitkäpuomikoneella tehdään töitä aikana, jolloin konetyöllä on mahdollisimman vähän haittavaikutuksia maaperään. Paras aika on alkusyksy, sillä tällöin maaperä on kiinteää ja samalla vältetään myös häiritsemästä lintuja niiden rauhoitettuna pesimäaikana huhti-elokuussa.

Riskinä voi pitää myös uimarannan kunnostuksen jälkeen lisääntyvän retkeilyn aiheuttama ympäristön mahdollinen roskaantuminen. Oletuksena kuitenkin on, että uimarannalla käyvät vievät omat roskansa mukanaan. Riskeihin liittyy lisäksi talkootyövoiman saatavuus tarvittavana ajankohtana ja hankkeen tuotoksiin kohdistuva ilkeävalta. Hankkeessa mahdollisesti esiintyviä riskejä minimoidaan huolellisesti tehdyillä suunnitelmilla, täsmällisellä aikataulutuksella ja yhteistyöverkoston sitouttamisella.

Miten huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet?

Hanke tukee sosiaalisen kestävyyden periaatteita edistämällä seudun asukkaiden yhteisöllisyyttä, niin lapsiperheiden kuin vanhusten virkistysmahdollisuutta ja hyvinvointia. Erämaauimarannasta on tarkoitus kunnostaa yhteisin voimin sekä viihtyisä että turvallinen. Tavoitteeseen pääsemiseksi käytetään tekniikkaa ja tehdään toimenpidesuunnitelmia siten, että toimenpiteet eivät heikennä alueen luonnon monimuotoisuutta. Hakijat ja hankkeeseen osallistuvat tahot ovat yhteisymmärryksessä siitä, että Natura-alueen arvokas luonto on säilytettävä myös tulevien sukupolvien ihailtavaksi, huomioiden näin myös ekologisen kestävyyden periaatteet. Natura-alue on vetovoimainen kohde ja tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden tutustua luontoon, jolloin alueen asukkaiden ja muiden uimarannasta nauttivien luontosuhde paranee.

5. YHTEYS MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAAN SEKÄ ALUEELLISEEN OHJELMAAN TAI PAIKALLISEEN STRATEGIAAN. MITEN AIEMMAT HANKKEET ON HUOMIOITU?

Miten hankkeella edistetään Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteita?

Hanke kuuluu yleishyödyllisiin hankkeisiin. Maaseutuasukkaiden osaamisen lisääntyminen on olennainen osa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja sen tavoitteita, samoin kuin paikallisten yhteisöllisyyden ja omaehtoisen toimeliaisuuden edistäminen. Yhteistyöhankkeeseen osallistuvien sidosryhmien osaaminen ja ymmärrys omista vesistöistään ja niiden hoitamisesta lisääntyy. Samalla yhteisöllisyys ja toimeliaisuus järviyhdistysten välillä kasvaa. Samankaltaisen toiminnan on tarkoitus jatkua sekä hankkeen aikana, että sen jälkeen.

LounaPlussan kehittämissuunnitelman strategisten painopisteiden mukaan alueen vesistöjen ja luontokohteiden hoito on tärkeää Leader-ryhmän toiminta-alueella. Kehittämissuunnitelmissa mainitaan, että alueen asukkaat "haluavat toimia yhteisöllisesti kotijärviensä kunnostamiseksi jatkossa mm. Tammelassa." Yhteisöllisyyden ja omaehtoisen toimeliaisuuden edistäminen ovat myös tavoitteita, jotka sopivat erinomaisesti LounaPlussan strategiaan painopisteisiin. Hankkeeseen osallistuvat yhdistykset kehittyvät vastuuta ottaviksi paikalliskehittäjiksi ja toimintaverkostoksi.

Miten hankkeessa on huomioitu aiemmin toteutetut muut hankkeet?

Heinijärven Suojelu ry ja muut yhdistykset osallistuivat Tammelan kunnan kanssa Leader-rahoitteiseen Rantarempa -hankkeeseen, jossa alueen järvien rantoja kunnostettiin. Vaikka itse Salostenjärveä ei hankkeessa kunnostettu, lisääntyi kuitenkin suojeluyhdistysten tietoisuus rantojen ja järvien hoidosta.

6. TOIMINTA-ALUE, KOHDERYHMÄ, HYÖDYNAAJAT SEKÄ AIKATAULU

Mikä on hankkeen pääasiallinen kohderyhmä?

Hankkeen toiminta-alue sijaitsee Pohjois-Tammelassa, Saloistenjärvellä, joten hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä ja välittöminä hyödynsaajina ovat kyseisen vesistöalueen vakituiset asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat. Lisääntyvä maakuntamatkailu ja eräretkeily-mahdollisuudet saattavat edesauttaa seutukunnan asukkaita nostamalla alueella yöpyvien määrää ja samalla palveluiden käyttöaste kasvaa.

Saloistenjärven erämaauimarannan matala vedenkorkeus ja kovapohjainen hiekkaranta ovat ominaisuuksia, jotka tekevät siitä mainion uimapaikan erityisesti lapsiperheille. Sen lisäksi Natura 2000 -alueen rauhasta ja kauneudesta lähtisi miellelään nauttimaan myös moni muu. Yksi merkittävä kohderyhmä onkin myös iäkkäämmät ihmiset, joiden tarpeet ja virkistysmahdollisuudet jäävät valitettavasti usein huomioimatta.

Miten kohderyhmä on valittu ja miten hankkeesta on tiedotettu?

Vanha, perinteinen uimaranta halutaan ennallistaa, jotta se saataisiin uudestaan käyttöön. Kyseessä on yhteisöllisyyttä ja niin lapsiperheiden kuin vanhusten hyvinvointia edistävä hanke. Hankkeen tarpeellisuutta lisää myös se, että Pohjois-Tammelassa ei ole tarpeeksi kaikille avoimia uimapaikkoja. Tarkoituksena on kunnostaa aiemmin suosittu ja tunnettu uimapaikka ja tarjota virkistysmahdollisuus myös niille, jotka eivät omista omaa uimarantaa.

Muut tahot, joille hanke kohdistuu?

Hankkeesta hyötyvät myös muiden lähiseutujen asukkaat lapsista vanhuksiin, jotka voivat saapua kauempaakin nauttimaan kunnostetusta uimarannasta. Arviolta 15 km säteellä asuu noin 10 000 asukasta ja Pohjois-Tammelassa on vähän kaikille avoimia ja kelvollisia uimapaikkoja. Erämaauimarannasta hyötyvät myös lähellä olevan Susikkaan kylän asukkaat ja Mustialan yhteismetsän osakkaat. Myös luontoihmissä voi pitää hankkeesta hyötyvinä tahoina, sillä Natura-alue ja luonnon ennallistamistoimenpiteet edistävät alueen eräretkeilymahdollisuuksia.

7. MITEN HANKKEEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN? MITEN HANKKEESSA SYNTYVÄÄ TOIMINTAA JATKETAAN HANKKEEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN?

Vieraskirja on halpa ja helppo tapa mitata uimarannalla käyvien ihmisten määriä ja näin myös arvioida hankkeen toteutumista. Hankkeessa syntyvää toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen hankekumppanien aktiivisella toiminnalla ja rannan kunnon seurannalla. Saloistenjärven erämaauimarannan kuntoa kohennetaan tarpeen mukaan omatoimisesti yhdistysten yhteistyövoimin ylläpitotalkoiden avulla.

8. TIEDOTTAMINEN

Tähän kirjoitetaan tiedotussuunnitelma. Miten tuloksista tiedotetaan hankkeen aikana ja hankkeen jälkeen?

Sekä hankkeen aikaisista tapahtumista että hankkeen lopullisista tuloksista tiedotetaan hankkeen kohderyhmien seuraamissa medioissa, kuten paikallislehdissä, sosiaalisessa mediassa, tiedotustilaisuuksissa, yhdistysten nettisivuilla ja kunnan ilmoitussivuilla.

9. ALLEKIRJOITUS JA VAKUUTUS

Vakuutan selvityksessä antamani tiedot oikeiksi.

Paikka ja aika

Hakijan allekirjoitus ja nimenselvennys

Jouko Elomaa